

Prosjektbeskrivelse

Prosjekttittel:	Slik hører jeg - en film om ungdom og hørsel
Søkerorganisasjon:	Hørselshemmedes Landsforbund
Prosjektleder:	Per Otto Rasmussen Dahl

1. Soliditet

1.1 Bakgrunn for prosjektet/tiltaket.

Ungdom og unge voksne med nedsatt hørsel er en relativt liten gruppe. Det er ca. 140 barn og ungdom pr. årskull som har en hørselshemming (HLF, 2021). Antallet unge med hørselstap i ungdomsskolen og videregående skole er estimert til om lag 1 100 for skoleåret 2021-2022 (Udir, 2022). Kunnskapen om og forståelsen rundt hørselstap er tidvis liten (Kermit, 2018). Selv om det er stor vilje til inkludering i den norske skolen, er mangel på kunnskap hos lærere en viktig faktor for at mange unge med hørselstap ikke opplever trivsel og mestring. Kunnskapen om eget hørselstap varierer også.

Vårt prosjekt skal være en film av og for ungdom og unge voksne. Stiftelsen Dam-prosjektet *Se på meg!* (1-årig prosjekt 2022 med fire kortfilmer) skal filmatisere ulike lyttesituasjoner, munnnavlesning og taleoppfattelse. Mens *Se på meg!* er informasjonsfilmer er vårt hovedfokus å sette i gang prosesser hos ungdommen til å finne ut mer om eget hørselstap og å finne hensiktsmessige måter å kommunisere hørselsutfordringene sine til omgivelsene.

Forskning på ungdom med hørselstap er mye knyttet til skole. Mjøen et.al (2021) har i sin rapport *Betingelser for god inkludering i skolen for hørselshemmede* sett på faktorer som hemmer eller fremmer inkludering. Den største hemmende faktoren for inkludering er kunnskapsløshet, som for eksempel kan gi seg utslag i motstand hos læreren mot bruk av hørselsteknisk utstyr.

Tidligere i barne- og ungdomsårene har ofte PP-tjeneste og Statped vært sentrale i dette informasjons- og opplæringsansvaret knyttet til opplæring. Foresatte har i mange tilfeller også spilt en sentral rolle her, særlig i forhold til informasjon til det sosiale miljøet utenfor skolen som idrettslag, vennemiljø etc. Etter hvert som man nærmer seg voksenlivet vil det stilles stadig større krav til at ungdommen selv informerer andre om eget hørselstap og konsekvenser av dette. Å flagge sin egen funksjonsnedsettelse oppleves imidlertid som svært vanskelig for mange.

Hovedmålsetningen vår er å gjøre ungdommen selv bedre rustet til å formidle til omgivelsene konsekvenser av eget hørselstap, og gjennom dette øke gruppens livskvalitet og livsmestring på ulike livsarenaer.

Sekundærmålsetningen er økt kunnskap om hørselstilrettelegging hos personell på ulike opplæringsarenaer, i arbeidsliv, fritidsorganisasjoner, samt personer i ungdommenes egne sosiale nettverk.

Ved å gjennomføre prosjektet skal vi bidra til å bygge ned barrierer som er med på å ekskludere hørselshemmede fra sosial deltakelse og unngå frafall fra opplæring, utdanning og arbeidsliv.

1.2 Aktivitet/tiltak/metode

I prosjektet skal vi produsere en kortfilm (ca 10-15 minutter) sammen med ungdom og unge voksne. Filmen skal gi ungdom verktøy til å øke kunnskapen om eget hørselstap, og reflektere over gode strategier for å kunne informere omgivelsene om eget hørselstap. Vår erfaring med å produsere tilrettelagt film og lydmateriell er at det engasjerer og starter en refleksjonsprosess i forhold til egen situasjon. Vi ønsker å utfordre ungdoms egen ambivalens når det gjelder å informere omgivelsene om eget hørselstap, samt å starte prosesser for læring og videreutvikling av identitet knyttet til egen hørsel.

Gjennom filmen vil vi møte ungdom som deler sine historier og som utfordrer seeren til å finne ut mer både om egen hørsel og om strategier for å informere sine omgivelser på ulike livsarenaer. Vi vil bruke en kombinasjon av ungdom og unge voksne med nedsatt hørsel som deler av sine historier og profesjonelle skuespillere som illustrerer ulike hendelser på ulike livsarenaer. I delene av filmen som skal være illustrasjoner vil vi også bruke ungdom og unge voksne med nedsatt hørsel til å spille ulike roller basert på egne erfaringer. Denne kombinasjonen av virkemidler vil vi bruke på begge hoveddelene av filmen (se nedenfor).

For å sikre at brukergruppen er involvert vil vi rekruttere en arbeidsgruppe av ungdom med nedsatt hørsel. Vi vil også rekruttere ungdom og unge voksne med nedsatt hørsel til å delta i selve filmen. Gjennom vårt samarbeid med både Statped, Hørselshemmedes Landsforbunds ungdom (HLFU) og Briskeby videregående skole har vi et omfattende nettverk for rekruttering av brukere.

Vi anser det å bruke et profesjonelt filmselskap som avgjørende for å lykkes med våre målsetninger for prosjektet. Filmen skal engasjere og sette i gang prosesser hos ungdommen, og vi trenger derfor en profesjonell filmfaglig kompetanse for å lykkes med dette, som supplerer vår kompetanse på hørsel og ungdomsgruppen. Vår omfattende og brede formidling av filmen mener vi også at forsvaret bruk av profesjonelt filmselskap, og høy filmfaglig kvalitet som engasjerer ungdom vil gi filmen vår «et langt liv».

Filmens to hoveddeler

1) Verktøy til å finne ut mer om egen hørsel:

Møte med ungdom som har lært om egen hørsel – hva de gjorde, hvordan de fant det ut og hvorfor det var viktig for dem. Denne delen vil også inneholde noe grunnleggende audiologi men det skal gjøres på en engasjerende og svært kortfattet måte. Målsetningen er at seeren skal bli nysgjerrig på å finne ut mer om egen hørsel og etter å ha sett filmen undersøker mer om eget hørselstap. Tilbudet til Statped, Briskeby og frivillige organisasjoner som HLFU er naturlig at trekkes inn her. Det pågående stiftelsen Dam-prosjektet *Se på meg!* er det også naturlig å henvise til, da filmene her vil være publisert og tilgjengelige når vår film er klar.

2) Formidling av eget hørselstap:

Her vil vi møte ungdom som har gjort seg noen verdifulle erfaringer som kan være til nytte for andre. Utvalget vil være variert sammensatt, slik at vi får fram spredningen i både utfordringer, mulige løsninger og metoder for formidling mm. Ungdoms ambivalens når det gjelder å informere om egen hørsel skal tas på alvor, og identitet og begrepsbruk knyttet til ungdom og hørsel skal reflekteres over av ungdommene vi møter i filmen. Det endelige produktet skal ikke være problemorientert, men framstille situasjoner fra hverdagslivet på en engasjerende og gjerne humoristisk måte.

Til slutt i filmen vil vi sterkt oppfordre seerne til umiddelbart å fylle ut et enkelt elektronisk spørreskjema som skal evaluere filmens virkning (kortsiktig) i henhold til målsetningen vår. Skjemaet gjøres lett tilgjengelig ved en qr-kode som blir stående som siste bilde av filmen. Med publisering av filmen i slutfasen av prosjektet blir langtidsvirkninger selvsagt ikke mulig å måle innenfor prosjektets tidsramme. Likevel vil spørsmål i spørreskjemaet knyttet til om filmen har gitt dem nye perspektiver eller en interesse for å

undersøke mer eller å prøve ut nye måter å informere omgivelsene på gi oss en pekepinn på filmens effekt også på lengre sikt.

Etikk og personvern:

Filming av og med ungdom gir noen etiske utfordringer, både når det gjelder brukerne som deler sine erfaringer og ungdom som ellers deltar i filmen. Ungdom kan ha begrenset samtykkekompetanse. For barn under 18 år er det foresatte som gir den juridiske godkjenningen til å delta på filmmaterialet vårt, men selv om foresatte gir tillatelse, så kan ungdommen når som helst velge å trekke seg. For ungdom over 18 år er det ungdommen selv som gir den juridiske godkjenningen. For å sikre at ungdommene og foresatte vet hva de samtykker til, har HLF Briskeby rehabilitering og utadrettede tjenester utarbeidet et samtykkeskjema for billedtaking og filming. Deltakelse er frivillig og samtykkende. Kortfilmen skal være av en sånn karakter at ungdommen ikke kan komme til skade eller oppleve ubehag av filmingen og fremvisningen av kortfilmen. Vi vil etter avtale med brukeren og foresatte (for ungdom under 18 år) ikke bruke ungdommenes fulle navn, slik at deltakelse i filmen ikke vil gi treff på brukerens navn i søkemotorer på internett. Vi kan likevel ikke gardere oss mot at eksterne velger å linke opp filmen knyttet til deltakeres fulle navn. Det er svært viktig for oss at ungdommene selv er kjent med denne utfordringen og reflekterer i sammen med oss om personvernutfordringer knyttet til dette. Videre vil vi være aktive samtalepartnere i refleksjonsprosessen over hva man ønsker å dele og hva man lar forbli privat. Vi vil aktivt stille kritiske spørsmål i forhold til privat informasjon de eventuelt har tenkt til å dele i filmen. Vi velger kun å benytte ungdom over 18 år til å dele sine erfaringer i filmen, mens noen yngre vil kunne delta i andre roller.

2. Virkning

2.1 Antatt virkning av prosjektet/tiltaket

Vi mener virkningen av filmen vil være økt livsmestring og økt livskvalitet for ungdom med nedsatt hørsel. Dette gjennom å gjøre tilgjengelig verktøy for bedre å forklare sitt eget hørselstap. Fra grunnskolen har vi sett at kunnskapsmangel i skolen (Mjøen et.al. 2021) er en sentral årsak til manglende inkludering. Det er rimelig å anta en slik kunnskapsmangel også vil gjøre seg gjeldende både på andre arenaer ungdommen deltar på, og videre i livsløpet. Siden det i praksis er den hørselshemmede selv som oftest må stå for informasjon om eget hørselstaps konsekvenser, mener vi en slik film kan sette i gang en prosess med egenrefleksjon og utprøving av mestringsstrategier som vil kunne være sentral for å øke personens livskvalitet og deltakelse på ulike sosiale arenaer.

Primærmålgruppen til prosjektet er hørselshemmede unge (13-19 år).

Den direkte helsegevinsten av prosjektet er bedre tilrettelegging på ulike livsarenaer, som igjen vil redusere gruppens frafall fra sentrale arenaer som videregående skole, høyere utdanning, arbeidsliv og sosiale nettverk utenfor skole- og arbeidsliv.

Sekundærhensikten med prosjektet er at kunnskapsspredningen gjennom den hørselshemmede selv vil bidra til å skape økt forståelse og kunnskap i skole, arbeidsliv og i befolkningen om hørselstilrettelegging.

Det er viktig å understreke at hensikten med prosjektet ikke er å legge ansvaret over på ungdommen selv. For eksempel er ikke vår intensjon at kunnskapsløshet hos læreren skal bøtes på av eleven selv. Som Mjøen et. al (2021) understreker er ikke en forventning om at eleven selv skal ha den kunnskapen som læreren

mangler en akseptabel strategi for medvirkning og inkludering. Dette er ikke en film for å bøte på lærerens eventuelle mangel på kunnskap om hørsel og tilrettelegging.

Tiltenkt virkning av filmen er å redusere frafall fra opplæring og utdanning, mindre risiko for psykososiale utfordringer og nedsatt livskvalitet, samt lavere risiko for varige samfunnsøkonomiske kostnader knyttet til trygdeytelser og sosialhjelp.

2.2 Tiltak for formidling og utnyttelse

For å gjøre filmen kjent for samarbeidspartnere og andre som vil ha nytte av filmen, blir klipp fra filmen publisert på nettsiden til HLF Briskeby rehabilitering og utadrettede tjenester og på Statpeds sider som nyhets saker. I tillegg vil filmen i sin helhet bli lagt ut på HLF Briskeby sin YouTube – kanal, som alle har tilgang til. Etter avtale med HLFU vil filmen brukes aktivt av dem på ulike samlinger de arrangerer og ved publisering av klipp fra filmen på ulike sosiale medier som de benytter. I tillegg til at vi når ungdommene direkte på nett, vil filmen fritt kunne benyttes av andre instanser i opplæringsøyemed. HLF Briskeby rehabilitering og utadrettede tjenester har et stort samarbeidsnettverk. Vi arrangerer 2 ganger i året kompetanseheving av knutepunktskolene for hørselshemmede i videregående opplæring. Filmene skal brukes som en del av et allerede omfattende undervisningstilbud ved Statped og HLF Briskeby. Statped vil benytte filmen i aktuell rådgivning, veiledning, forelesninger til UH-sektor og kursvirksomhet internt og eksternt. Briskeby vil benytte filmen i elevkurs, i sin videregående skole, i kompetanseheving av pedagogisk personell og opplæringskontor, i egne hørselskurs innenfor ulike yrkesfag og i kompetanseheving av høyskole- og universitetssektoren. Filmene vil blant annet bidra til å skape større forståelse for ambivalens, barrierer og negative holdninger hørselshemmede kan møte på i prosessen med å informere omgivelsene om eget hørselstap.

3. Gjennomføring

3.1 Prosjektleder og prosjektgruppe

Prosjekteier: Hørselshemmedes Landsforbund.

Prosjektansvarlig: HLF Briskeby rehabilitering og utadrettede tjenester as

Styringsgruppe: Stina Helmen, teamleder HLF Briskeby rehabilitering og utadrettede tjenester as, Tone Grøttum, daglig leder FOU Briskeby. Johanne Fossen, FOU medarbeider HLF Briskeby rehabilitering og utadrettede tjenester as. Tone Elisabeth Morsund, avdelingsleder, Statped sørøst avd. hørsel1.

Prosjektleder: Per Otto Rasmussen Dahl, HLF Briskeby rehabilitering og utadrettede tjenester, lektor med audiopedagogikk, har lang erfaring med å jobbe med hørselshemmede ungdommer både i videregående skole og i tilrettelegging og kompetanseheving.

Prosjektmedarbeider: Anders Wicken Ølander, Statped sørøst avd. hørsel1, seniorrådgiver/audiopedagog, har lang erfaring med rådgivning og veiledning innen tilrettelegging av opplæring på bakgrunn av hørselstap i grunnskole og videregående opplæring og kursaktivitet for barn og ungdom med hørselstap.

Ressursgruppe: Elevrådet ved Briskeby videregående skole.

Teknisk support: Sindre Falk. Ansvarlig for HLF Briskeby videregående skole på YouTube, SnapChat.

Nyhetsansvarlig: Nils Arne Skaret, assisterende daglig leder og nettsideansvarlig for HLF Briskeby rehabilitering og utadrettede tjenester.

Produksjon av film: Eksternt firma, som blir bestemt etter anbudsrunde.

Brukermedvirkning i tillegg til ressursgruppen: 7 hørselshemmede elever ved vg2 medieproduksjon ved Briskeby videregående skole (2022-23). Elevene skal være med på å utvikle konseptet rundt filmen og lage manus. I tillegg kan de som ønsker det være med å spille i filmen/illustrere ulike situasjoner i filmen.

3.2 Arbeidsplan: Organisering og styring

I forberedelsene til dette prosjektet ble et tilfeldig valgt produksjonsselskap kontaktet for å kartlegge tjenestebehovet og produksjonskostnader. Kostnadsnivået i dette prosjektet bygger på en profesjonell finish, men har ellers lagt seg på en moderat gjennomføring på prosjektet, der vi begrenser bl.a. antallet profesjonelle skuespillere og størrelsen på film-crew. Det tilfeldig valgte produksjonsselskapet har kommet med et overslag på ca. 300.000. Før oppstart av produksjon av filmene blir det gjennomført en anbudsrunde.

Oppstart

Periode: aug.-sept.

Ansvarlig: prosjektleder

Oppstartsperioden blir brukt til å starte opp prosjektet og planlegge den praktiske gjennomføringen. I tillegg blir undervisningsopplegget for elevene i faget konseptutvikling og kommunikasjon utarbeidet.

Ideer og skisser til manus

Periode: sept.-nov.

Ideer og skisser til manus fra ressursgruppe og vg2 medieproduksjon Briskeby videregående skole.

Ansvarlig: prosjektleder.

Anbudsrunde

Periode: nov.-des.

Ansvarlig: prosjektleder

Filming og ferdigstilling av filmen skal gjennomføres av et eksternt firma med kompetanse på dette. Siden kostnaden for dette er høy, blir det gjennomført en anbudsrunde.

Produksjon av filmen

Periode: jan.-feb.

Ansvarlig: Eksternt firma.

I denne delen av prosjektet skal manus ferdigstilles, filmen spilles inn og bearbeides og produksjonen skal ferdigstilles.

Publisering av filmen

Periode: mars

Ansvar: Sindre Falk.

Publisering av filmen på vår YouTube – kanal.

Nyhetssak på nettside

Periode: mars-april

Ansvarlig sammen med prosjektleder: Tone Elisabeth Morsund (Statped) og Nils Arne Skaret (HLF Briskeby).

Det utarbeides nyhetssak på nettsiden til HLF Briskeby, på Statpeds sider og på HLFU sine sider, og filmklipp publiseres på nettsidene. Dette linkes opp til sosiale medier.

Ferdigstille prosjekt

Periode: mai-juni

Ansvar: prosjektleder

Evaluere svar fra seerne på filmens effekt. Ferdigstilling og avslutning av prosjektet.

Prosjektleder Per Otto R Dahl og prosjektmedarbeider Anders W Ølander vil gjøre en intern ansvarsfordeling på alle punkt ovenfor der det står at prosjektleder er ansvarlig.

Gantt diagram

Aktiviteter/milepæler

År aug. 2022-juni 2023	2022						2023					
	08	09	10	11	12	1	2	3	4	5	6	
Aktivitet/måned												
Oppstart	X	X										
Ideer og skisser til manus		X	X	X								
Anbudsrunde				X	x							
Produksjon av filmer						x	X					
Publisering av filmer								x				
Nyhetssak på nettside								x	x			
Ferdigstilling av prosjektet										x	x	

Litteraturliste

Hørselshemmedes Landsforbund. (2021). Forekomst på hørselsområdet. Hentet fra:

<https://www.hlf.no/forekomst>

Kermit, P. (2018). Hørselshemmede barn og unges opplæringsmessige og sosiale vilkår i barnehage og skole. Kunnskapsoversikt over nyere nordisk forskning. NTNU Samfunnsforskning.

Mjøen, O.M. Kermit, P. & Caspersen, J. (2021). Betingelser for god inkludering i skole for hørselshemmede. NTNU Samfunnsforskning.

Udir (2022). *Tall om elever, skoler, spesialundervisning og særskilt norsk*. Hentet 24.02.22 fra

<https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-grunnskole/tall-om-elever-og-skoler/>